

LENINA KAROGS

Iznāc kopā 1990. gada
29. marta
Maksa 3 kap.

Preiļu rajona laikraksts

Nr. 22 (6026)
CETURTDIEN
1990. gada 22. februāri

Rajona padomes sesija

● Šī gada 20. februārī notika Preiļu rajona Tautas deputātu padomes otrā sesija.

Deputāti vēlreiz izskatīja rajona sociālās un ekonomiskās attīstības plānu 1990. gadam. Ziņojumu sniedza rajona padomes izpildkomitejas priekšsēdētāja vietnieks, plānu komisijas priekšsēdētājs J. Ljvdāns. Rajona padome pieņēma lēmumu apstiprināt sociālās un ekonomiskās attīstības plānu 1990. gadam. Deputāti apsprieda un apstiprināja rajona Tautas deputātu padomes ekoloģijas un veselības aizsardzības pastāvīgās komisijas pagaidu nolikumu.

Sesijā izskatīts jautājums par deputātu pilnvaru atzīšanu. Kā zināms, rajona padome savā pirmajā sesijā, pamatojoties uz saņemtajām sūdzībām par vēlēšanu likuma pārkāpumiem, apturēja pilnvaru atzīšanu 37. Aizkalnes un 45. Riebiņu vēlēšanu apgabalos ievēlētajiem deputātiem. Bija izveidota deputātu pagaidu komisija, kurai kopā ar mandātu komisiju vajadzēja rūpīgi pārbaudīt vēstulēs minētos faktus par pārkāpumiem, ko vēlēšanu dienā pieļāvušas iecirkņu vēlēšanu komisijas.

Par pārbaudes rezultātiem deputātiem sesijā ziņoja pagaidu komisijas locekle A. Marcinkeviča un mandātu komisijas priekšsēdētājs A. Smirnovs. Par šo jautājumu runāja arī deputāti P. Romanovs, I. Jeršovs, A. Jermolajevs un V. Brice. Deputāts A. Smirnovs mandātu komisijas vārdā ierosināja neizīt pilnvaras 37. Aizkalnes, 45. Riebiņu, kā arī 46. Opūgu vēlēšanu apgabalos (Riebiņi) vēlēšanu iecirkņa komisija, kura pieļāvusi vēlēšanu likuma pārkāpumus, organizēja balsošanu arī šajā apgabalā) ievēlētajiem deputātiem.

Jautājumu par minētajos apgabalos ievēlēto deputātu pilnvaru atzīšanu rajona padome nolēma izskatīt aizklātā balsošanā. Tās rezultāti: par 37. Aizkalnes vēlēšanu apgabalā ievēlēto deputātu pilnvaru atzīšanu no 53 deputātiem, kuri piedalījās sesijā, balsoja 10 deputāti, pret — 40, atturējās — 3 deputāti. Par 45. Riebiņu un 46. Opūgu vēlē-

šanu apgabalos ievēlēto deputātu pilnvaru atzīšanu nobalsoja 9 deputāti, pret — 40, atturējās — 4 deputāti.

Tādējādi ar balsu vairākumu šajos trijos vēlēšanu apgabalos ievēlēto deputātu pilnvaras netika atzītas. Rajona padome pieņēma lēmumu minētajos apgabalos sarīkot jaunas vēlēšanas un uzdeva rajona padomes prezidijam noteikt vēlēšanu dienu.

Deputāti sesijā pieņēma lēmumu izveidot rajona Tautas deputātu padomes tirdzniecības un sadzīves pakalpojumu pastāvīgo komisiju un apstiprināja tās pagaidu nolikumu. Par šīs komisijas priekšsēdētāju un rajona Tautas deputātu padomes prezidija locekli tika ievēlēti deputāts A. Jermolajevs.

Rajona padome pieņēma lēmumu izveidot Preiļu rajona ārpusbudžeta fondu un pieņēma pagaidu nolikumu par šī fonda līdzekļu uzkrāšanu un to izlietošanu.

Sesijā izskatīts jautājums par darba algas noteikšanu rajona Tautas deputātu padomes atbrīvotajam priekšsēdētāja vietniekam. Priekšsēdētāja vietnieks saņēms 475 rubļus mēnesī.

Rajona izpildkomitejas priekšsēdētājs I. Sņikers informēja deputātus par variantiem, kas tiek meklēti, lai atjaunotu Preiļu pili.

ARA «Preiļi» priekšsēdētāja vietnieks I. Jeršovs pievērsa deputātu uzmanību republikas Ministru Padomes 236. lēmumam par asfaltētu ceļu ierīkošanu no saimniecību centriem līdz rajona centram un atzīmēja, ka tajā ietverts neregulārs uzdevums, jo Ministru Padome neuzņemas nekādas garantijas materiālu piegādē, bet uzliek atbildību rajona izpildkomitejai. Viņš runāja arī par zemnieku kustības problēmām rajonā. Sajā sakarībā deputāti nolēma izveidot pagaidu komisiju, kura nodarboties ar zemnieku problēmu risināšanu.

Deputāts A. Zalāns sniedza informāciju par tā dēvēto specapkalpošanu rajonā un specveikalu darbu. Rajona padome nolēma turpināt pētīt šo jautājumu un uzdeva turpmāk ar to nodarboties jaunizveidotajai tirdzniecības un sadzīves pakalpojumu pastāvīgajai komisijai.

Kolhoza «Jersika» kolhoznleku kopsapulcē svinīgos apstākļos divām ilggadējām kolhozniecēm tika piešķirts «Goda kolhoznleka» nosaukums. To saņēma ilggadējā strādniece lauku brigādē un dārzniecībā Alvine Dimante (attēlā). Viņa, būdama jau pensijā, vēl tagad strādā maizes ceptuvē, bet sezonā, ja vajag, palīdz ražās novākšanā. Goda nosaukumu piešķīra arī ilggadējai slaucejai Fatinai Zinovjevai.

J. SILICKA foto

Pārskats

par piena izslaukumiem (pēc agrorūpniecības apvienības «Preiļi» dispečerčestā datiem)

Saimniecība	Izslaukta no govju februārī II dekadē	+ , salīdz. ar to pašu laiku 1989. g. (kg)	+ , salīdz. ar iepriekšējo dekadē (kg)
-------------	---------------------------------------	--	--

Saimniecība	1989. g.	1990. g.	1990. g. (kg)
«Sarkanais Oktobris»	13,3	+1,2	+0,3
Lenina	9,3	—	-0,1
«Sarkanā ausma»	9,3	-0,3	+0,4
«Zelta vārpa»	9	+0,6	—
«Dubna»	8,8	+2,4	—
Kirova	8,6	+0,6	+0,4
«Smelteri»	8,5	+1	+0,5
«Jersika»	8,4	-0,8	+0,6
«Galēni»	8,1	-0,8	-0,3
«Ezerciems»	8	+1,8	-0,2
«Nākotne»	7,9	+0,5	+0,1
«Vārkava»	7,8	+0,6	—
«Dzintars»	7,7	+0,5	—
«Sīlukalns»	7,5	+0,4	+0,5
Rušonas p. s.	7,5	+0,1	+0,4
Aglonas p. s.	7,5	-0,4	+0,1
Raiņa	7,3	-0,7	+0,4
«Rožupe»	7,1	—	+0,2
«Vanagi»	6,8	—	-0,1
K. Marksa	6,7	+1	—
Rudzātu p. s.	6,5	-0,1	+0,1
«Silajāni»	6,1	+0,3	+0,2
RAJONA	8,4	+0,4	+0,2

Pārskats

par sēkļu kvalitāti rajona saimniecībās (pēc sēkļu inspekcijas ziņām 15. februārī)

Saimniecība	Vasarāju graudaugu		
	kondicionēti procentos no valdž.	I atbilst I klasei	II atbilst II klasei

«Jersika»	200	160	80
«Sarkanā ausma»	179	106	177
«Nākotne»	160	106	153
«Ezerciems»	150	150	—
«Dzintars»	139	139	81
K. Marksa	129	92	86
Kirova	128	70	30
«Smelteri»	115	115	64
«Silajāni»	113	61	44
Raiņa	110	96	173
«Vārkava»	109	65	43
«Rožupe»	109	45	33
«Sarkanais Oktobris»	108	55	98
«Galēni»	98	83	—
«Vanagi»	96	96	—
«Dubna»	90	49	10
Lenina	86	55	74
«Zelta vārpa»	84	52	31
Aglonas p. s.	83	41	61
Rušonas p. s.	56	4	3
«Sīlukalns»	54	49	52
Rudzātu p. s.	49	22	7
RAJONA	102,8	66,1	60

Vai gatavi sējai?

Par to šonedēļ saņaksmē runāja rajona kolhozu un padomju saimniecību galvenie agronomi Pavasaris, šķiet, nupat jau kļūta, taču ne vienam vien agronomam sējumu izvietojuma plāns vēl tikai padomā. To varēja konstatēt nesen aizvadītajās bilancē komisijās.

Par tuvo sējas laiku runāja agrorūpnieciskās apvienības galvenais agronomis J. Kivlenieks. Kamēr tīrumā izbrauks pirmā sējmašīna, ne tikai agronomiem, bet arī iecirkņu priekšniekiem un visiem mehanizatoriem jābūt skaidrība, kādas kultūras un kur ir audzējamas.

Sēklkopības zinātniskās ražošanas apvienības «Agra» agronome Z. Dūda analizēja situāciju sējmateriāla sagatavošanā. Vissaspringtāk tagad jāstrādā visu padomju saimniecību un kolhoza «Sīlukalns» speciālistiem, kuru kļūstis graudi gan ir, bet sēklas nav. Nu ir pēdējais laiks pašiem bez bikstišanas meklēt apmaiņas variantus Tukuma, Limbažu un citu Kurzemes un Vidzemes rajonu saimniecībās. Jāved mājās arī kuku-

riža, lopbarības saknaugu sēkla Japadomā, kā palīdzēt Stendes un Mežotnes stacijas izbraukāt mūsu jaunsaimniekiem.

Par pagājušā gada lopbarības sagatavošanas periodā iegūtajām mācībām runāja agrorūpnieciskās apvienības agronome I. Saitere. Cik ilgi vasarā ražosim itin kā labu slēnu un skābsienu un cik ilgi ziemā tomēr secināsim, ka kvalitāte ne tuvu nav laba? Nu vēl deviņas saimniecības iegādājušas somu dozatorus. Tagad droši varēs pielietot konservantus Lielāka uzmanība jāvelta līnu mēslošanai atbilstoši augsnes sastāvam. Jāturpina nātrija trihloracetāta iestrādāšana.

2. un 3. martā Stučkā notiks republikāniskās agronomu biedrības konference. Mūsu rajona laukus tur pārstāvēs seši speciālisti. Konference runās par Vispasaules latviešu agronomu kongresa sasaukšanu šī gada jūnijā.

L. KIRILLOVA

Valdes sēde

Notika agrorūpnieciskās apvienības «Preiļi» valdes sēde. Tajā izskatīja apvienības «Preiļi» valdes priekšsēdētāja V. Korotkova iesniegumu un agrorūpnieciskās apvienības «Jasnogorska» vēstuli. Valde nolēma atbrīvot V. Korotkovo no agrorūpnieciskās apvienības «Preiļi» valdes priekšsēdētāja pienākumiem sakarā ar pāriešanu darbā padomju saimniecībā «Milino». Valde lūdz apvienības pilnvaroto sapulci apstiprināt šo lēmumu.

Valde nolēma sasaukt pilnvaroto sapulci šī gada 23. martā. Pilnvaroto sapulce izskatīs šādus jautājumus:

1. Agrorūpnieciskās apvienības «Preiļi» valdes priekšsēdētāja vēlēšanas.
2. Valdes pārskats par darbu 1989. gadā.
3. Agrorūpnieciskās apvienības «Preiļi» nolikuma apstiprināšana.
4. Valdes locekļu papildus vēlēšanas.

L. BIRZNIECE

Slimnieki gaida žēlsirdīgo mūsu

Rīgā, VEF Kultūras pili notika 2. atjaunotās Latvijas Sarkanā Krusta žēlsirdīgo mūsu savienības konference. Konferencē piedalījās 350 medicīnas māsu no visās republikas. Preiļu rajonu pārstāvēja rajona slimnīcas galvenā māsa J. Arestova, Līvānu slimnīcas galvenā māsa I. Skutele, centrālās rajona slimnīcas bērnu nodaļas vecākā māsa N. Jepifanova, uzņemšanas no-

daļas māsa L. Prikule. Žēlsirdīgo mūsu savienībā jau iestājušās 118 māsas. Konferencē gaitā izkristalizējās galvenā doma — pašu mājās un pašu spēkiem tikt galā ar visām problēmām. Bet problēmu ir daudz. Šodien skaidri zinām, ka līdz 1993. gadam nebūs atrisināts jautājums par vienreizējo šīrcu ražošanu mūsu valstī. Ir samazināta vairākkārt

lietojamo šīrcu ražošanu. Agrāk gadā ražoja 72 tūkstošus injekcijas adatu, bet pašlaik to ražošanas samazinās līdz 27 tūkstošiem. Latvijas Sarkanā Krusta žēlsirdīgo mūsu prezidente Lūcija Lapina aicināja māsas uz aktīvu darbību. Jo nav nekāds noslēpums, ka slimnicās pietrūkst tieši jaunākā medicīniskā personāla, bet lielākajās pilsētās — arī medicīnas māsu.

Katrai profesijai ir savas problēmas. Medicīnas māsām to krietni vairāk nekā citām profesijām. Pirmkārt — niecīgās algas, otrkārt — slikti sadzīves apstākļi, treškārt — bezcerīgi mazās pensijas.

(Nobeigums 2. lpp.)

Pagātne laucinieka skatījumā

Laikraksta «Leņina Karogs» korespondenta saruna ar Upmalas ciema Berezovkā dzīvojošo Antonu Dzeni.

«L. K.»: — Jūsu atmiņu stāstījumi par pirmskara Latviju vairākkārt ir publicēti presē. Vai varat par tiem laikiem vēl ko pastāstīt?

— Manam tēvam piederēja 17 hektāru liela saimniecība. Tādu toreiz Latgalē bija simtiem. Jāpiebilst, ka mūsu zeme atradās trijās dažādās vietās un bija apstrādājama tikai kāda puse. Ģimēnē augām pieci bērni, un tā kā es biju vecākais, tad pirmo reizi vienatnē ar mūsu trijām govīm attālākā meža plavā tēvs mani atstāja jau sešu gadu vecumā. Tēvs slimoja, un man bija 12 gadu, kad sastrādāju un pats apsēju pamatīgu mīlešu lauku. Toreiz uzskatīja par parastu lietu, ka četrpadsmit gadu veci jaunieši velca visus pieaugušu cilvēku darbus. Uz savām skolām, neskatoties uz laika apstākļiem, staigājām apmēram četrus kilometrus. Toreiz nebija tāda jēdziena, kā dzīve kopmītnēs.

«L. K.»: — Kā šeit, Latgalē, uzņēma to, ka karš arvien vairāk tuvojās republikas robežai?

— Mana māte bija dzimusi Liksnas pagastā un savas agrās unības gadus pirmā pasaules kara laikā pavadīja frontes tuvumā, jo turpat jau atradās Daugava. Visas toreizējās nedienas un trūkums tā bija iespiedušies mātes atmiņā, ka viņa nebeidza slavēt Ulmani, kas ļāva kopt to pašu trūcīgo zemīti un pieēsties pilnu vēderu. Mēs, jaunieši, savukārt, salasījušies visādu nostāstus par pirmo pasaules karu, ar interesi gaidījām, kas un kad atkal sados vāciešiem. Bija gadījumi, kad Zaķišu skolas pārzinis Rokāns mūs, vecāko klašu zēnus, tieši no stundas uzveda pie sevis augšā pa radio noklausīties pēdējās ziņas. Tais dienās pārraidīja, kā Narvikas krasta baterijas, Norvēģijā aizstāvēdamās, gremdēja vācu kuģus.

Pārmaiņas mūsu uzskatos ienesa 1940. gada notikumi Latvijā. Karaspēks, kas ar ieročiem rokās ienāk kaimiņu zemē, lai kāds tas arī nebūtu, vienmēr

ir okupants. Otrs karaspēks, kas iepriekšēja padzen, automātiski kļūst par atbrīvotāju. Latvijas armijas izformēšana bija izšķirošais faktors, kas noteica tautas vairākuma negatīvu attieksmi pret Staļina režīmu.

«L. K.»: — Kāds īsti tas karš laukos izskatījās? Par to jau rakstīts daudz, bet varbūt vēl varētu ko pateikt.

— Mēģināšu pastāstīt to, par ko vēl nav rakstīts. Karaspēki, viens atkāpdamies, otrs — uzbrūkdams, aizvēlās pa lielceļiem, pat lāgā nesatricinot lauku klušumu, ja neskaita dažas nokritušās lidmašīnas. Pie mums, mežainā nomalūs apvidū, daža mājsaimniecība okupācijas gadus pārļaida, neredzējusi nevienu dzīvu vācieti. Sākumā bija izjūtams sāls trūkums, bet vēlāk ar to apgādāja pilnībā. Netrūka pat cukura. Pārējos produktus bija pieņēmus toreiz pārdot, nevis pirkt. Mācīties gatavot apģērbus no jauna arī nevajadzēja, jo laucinieki to prata jau pirmkārt laikā. Sliktāk bija ar sīviešu apaviem, jo cik tad tālu ar klikatīnām tiksi? Virieši iegādājās Daugavpilī pie pazīnām vācu kareivju «tankus». Maksāja tie 170 — 180 ostmarkas, kas visumā nebija liela nauda. Aproziģā gāja arī červonci.

Uzdrošinās apgalvot, ka nevienš zemnieks netika no šucmaņiem vajāts tikai tāpēc, ka bija nabadzīgs. Mūsu ģimene arī uzliktās nodevas nekad pilnībā neizpildīja, bet nekādas sankcijas pret mums netika lietotas. 1942. gada vasarā lauku mājās, kur to vēlējās, atstāja palīgā Sarkanās Armijas gūstekņus.

Vēlāk sakarā ar Hitlera izsludināto totālo mobilizāciju uz Vāciju darbos piespiedu kārtā sāka izsūtīt Latgales iedzīvotājus, vispirms krievus un poļus. Aizbraukušos, protams, nekādas pankūkas negaidīja, bet bija arī veiksmīgie, kas nenozēloja, ka nav braukuši atpakaļ. Mana kaimiņiene vēl šodien dzīvo Polijā. Katrā gadījumā domāju, ka Norilskas vai Kolimas ledus valstībā nokļuvušie varēja tikai sapņot par silto Saksoniju. Arī daudzi latviešu leģionāri, cik

zinu, Volhovas purvus labprāt būtu mainījuši pret Reinas piekrasti.

Te jāpiezīmē, ka darbā aizvestos nevajag sajaukt ar nāves nometnēs ieslodzītajiem. Vēl jāpieņem, ka laukos zināja par cilvēku vajāšanām un masu slepkavībām pilsētās. Es personīgi vēl šodien neapveru, ko īsti ebreji gaidīja, ka nebija savlaicīgi evakuējušies uz Krieviju? Vēlkalī viņiem jau bija atņemti, t. i., nacionalizēti.

Laucinieki cilvēku apšaušanu, protams, uzņēma ar šausmām, bet bija arī tādi, kas tur maisījās, lai no atstātiem dzīvokļiem atslieptu uz mājām kādu mantu. Viņu guvums (vienam velosipēds, otram radiouztvērejs), no mūsdienām raugoties, izskatās smieklīgs.

Kad fronte attālinājās, mēs, jaunieši, rudenī posāmies uz skolām. Mani kaimiņi iestājās Daugavpils tehniskajā vidusskolā, bet es — I. ģimnāzijā. Aizsteidzoties notikumiem priekšā, jāpasaka: savā laikā viņi bija inezabrāļi, bet krita, būdami sarkanarmieši. Jāpiebilst vēl, ka visa vara laukos vācu okupācijas laikā piederēja policistiem, šucmaņiem, cegrupniekiem, kā tur viņus sauca.

«L. K.»: — Kas notika tālāk? Kādi apstākļi Latgales laukos izveidojās, kad fronte tuvojās otro reizi?

— 1944. gada sākumā tā saucamais austrumu reihskomisārs Loze griežās pie latviešu tautas ar uzsaukumu. Tekstā skanēja, ka cīņa austrumos sasniegusi vislielāko spriegumu. Reihskomisārs aicināja kerties pie ieročiem, pie darba, tā sakot — ar Adolfu Hitleru uz uzvaru.

Mēs, jaunieši, bijām dilemmas priekšā. No viena viedokļa raugoties, iestāšanās darba dienestā mūs gādījumā varēja novest dienvidos, tuvāk amerikāņiem. Bija aicinājumi arī iestāties flotē un pretgaisa aizsardzībā, kas nokļūšanu frontē tomēr neizslēdza. Latvijas nacionālās armijas formas tērpus savukārt bija uzģērbuši šucmaņi, kas Baltkrievijā un citur slepkavoja ie-

dzīvotājus, bet leģionāriem bija piešķirta tikai nacionālo krāsu uzšuve uz piedurknes. Mums, jauniešiem, visi šie tērpi izlikās nepiepemami. Ģimnāzijas skolotāji, kā, piemēram, mūsu klases audzinātājs Zašcerinskis un skolotājs Jauniņš lika pie sirds saprast, ka vispirms jāievēro savas tautas intereses, jādomā pašiem par sevi. Rezultātā, pavašarim tuvojoties, zēni no skolām sāka pazust, jo arī frontes tuvošanās sāka kļūt arvien jaušamāka.

Maija beigās, būdams jau laukos, saņēmu paziņojumu ierasties Līvānos uz komisiju. Iesauca, kā šodien kļuvis zināms, Kurela karaspēkā. To datumu es arī pieņemu par atskaites punktu, kad sākās mūsu, septiņpadsmitgadīgo zēnu, mežabrāļu gaitas. Uzvedāmies gan mēs bezgala vieglprātīgi. Salasījuši nekam nederīgas šautenes, bļīkskīnādami vazājāmies pa naktīm apkārt. Policisti pamazām pazūda, bet vācu karaspēka daļas, kas ieradās apkārtnē, nelikās ne zinīs par mums. Mūsu bezrūpība noveda itklāt, ka, piemēram, es, kad kādā rītā apstājās fronte, pamodos skūni neitrālajā joslā bez personības dokumentiem.

«L. K.»: — Kā iedzīvotāji uzņēma Sarkanarmijas ierašanos? Vai priecājās, ka vācieši aizdzīti?

— Nav iespējams kaut ko viennozīmīgi pateikt. Vispirms to uzņēma kā neizbēgamu ļaunumu, kas nenāca negaidīts. Bija apnicis nebeidzamais kara stāvoklis. Turīgākie iedzīvotāji aizbēga uz rietumiem, bet tādu, kas to varēja atļauties, nebija daudz. Paličēji, briesmu darbus no Sarkanarmijas nesagaidījuši, sāka bailoties par nākotnes kolhoziem un iesaucamajiem jauniešiem. Sākumā krievu virsnieki un seržanti viesojās nākošo «mežabrāļu» mājās, brīnīdamies par pārticību un aplicinādami: «Drīz būsiet kolhozos kā zivis tīklā.»

Sajukums sākās, kad «iztrebku» komandas sāka vajāt un apcietināt turīgākos māju iemītniekus. Citiem saimniekiem atkal pietelca, lai brūvē alu un gatavo ēdienu, kā, piemēram, Ručam Dolgi-Borā. Gadījās, ka produktus vienkārši piesavinājās. Susēnes upītes krastā, pie Salceviču mājām «iztrebok» no Klapariem nošāva nepilngadīgu zēnu Alfonu Vilcānu no Bračauskā, lai paņemtu sev šnorzābaku pāri. Vispār starp šucmaņiem un «iztrebkiem» viņu izricība ar iedzīvotājiem gandrīz nebija nekādas atšķirības. Šucmaņi it kā centās aizstāvēt savu iedzīvi,

tāpēc vajāja trūcīgos, kuri bija kaut kā «izcēlušies» 1940. gadā. Savukārt «iztrebki» nodevēs turīgo māju iedzīvotāju iznīcināšanai, lai vēlāk varētu atsavināt viņu mantu. Kā vien, tā otri pūlējās priekšniecībai pierādīt savu lietderību, lai nenokļūtu frontē.

«L. K.»: — Ar ko izskaidrojams lielais «mežabrāļu» skaits Latgalē? Turīgo zemnieku te taču bija salīdzinoši mazāk...

— Viņi visi bija darba zemnieki, mani tuvāki un tālāki kaimiņi. Viņu vienīgais iztikas līdzeklis bija zeme. Ja jau skaidri zināja, ka zemi atņems, tad nebija loģiski iet uz fronti, lai karotu par šo atņemšanu. Nebija nacionālās armijas un noteiktu uzskatu par karošanas mērķiem, kas būtu varējis pulcināt latviešu vienkop. Iznāca tā, ka latviešiem pat nomirt vajadzēja svešu armiju formas tērpos. Jāatzīmē, ka Latvijas laukos pilnībā neapjēdza fašisma būtību, to ties pilnā mērā saprata komunisma nejēdzību.

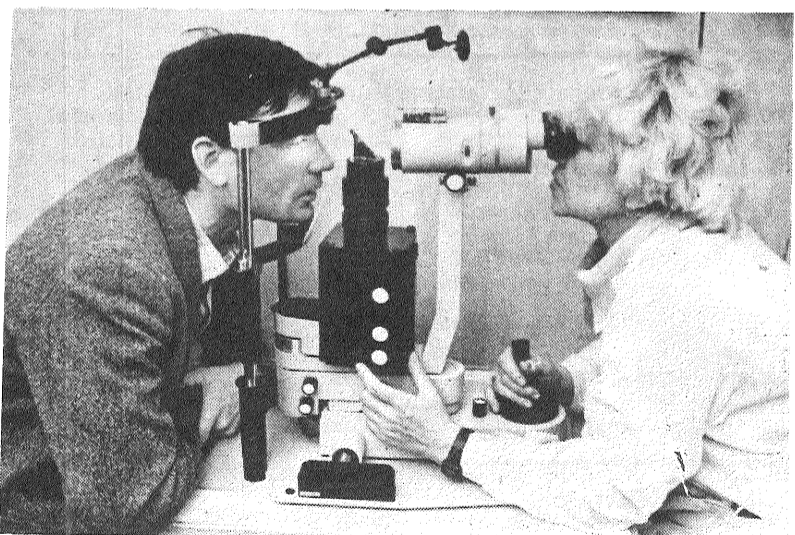
Personīgi es Sarkanarmijā nokļuvu 1944. gada rudenī. Nodienēju sešus gadus un ar pūlēm tiku mājās, jo daļas komandieris bija iņēmis galvā, ka man jāpaliek virsdienei. Būdams vecākais seržants, kadru komandieris ar lielu pieredzi, protams, biju vēlamš dienētājs. Vispār mūs, latviešus, tanī laikā augstākie komandieri ļoti ieredzēja, jo bijām disciplinēti, izdarīgi un uz mums varēja paļauties.

Kad 1950. gada rudenī pārrados Latvijā, mājniecek bija atņemti lopi, jo tēvs bija novilcinājies ar iestāšanos kolhozā. Skoloties man neiznāca: bija jāglāb no bada ģimene. Strādāju MTS-ā, un 1953. gadā toreizējais direktors Anīstratovs (viņš tagad pensijā, dzīvo Preiļos) mani kā mācību spēku atzkomandēja uz Ludzas lauksaimniecības mehanizācijas skolu. Tur es nostrādāju trīspadsmit gadus un pabeidzu arī vidusskolu.

1967. gadā atkal atgriezos savās lauku mājās un strādāju kolhozā dažādos amatos, kādu laiku biju partijas organizācijas sekretārs. Tagad esmu pensionārs un pildu dažādas sabiedriskos pienākumus — esmu tautas kontroles grupas vadītājs un ciema veterānu padomes priekšsēdētājs.

Jautājumus A. Dzenim uzdeva

J. GURGONS

UKRAINAS PSR. Lielu praktisku un pētniecisku darbu veic Valērija Loiko ar kolēģiem Poltavas mācību zinātniskajā un konsultatīvajā centrā, kas darbojas pēc saimnieciskā aprēķina principa. Te veiksmīgi tautas medicīnas bagātākā pieredze apvienota ar bioenerģētiku, refleksu terapiju, elektropunktūru. Lielu palīdzību daudzu slimību efektīvā ārstēšanā sniedz Odesas apvienības «Fizli» speciālistu konstruēta ierīce «Bions», kas paredzēta organisma darbības stimulēšanai. Valērija Loiko ir izstrādājusī zinātnisku metodiku šīs ierīces perspektīvai izmantošanai ar plašām iespējām medi-

cinās organisma energoinformācijas kompleksa procesos.

Pašlaik uz Poltavu pēc kompleksās ārstēšanas pieredzes brauc no visas savienības.

ATELA: medicīnas zinātņu kandidāte, docente V. Loiko ar iridodiagnostikas metodi (pēc acs varavīksnes) nosaka diagnozi.

TASS fotohronika

Tikšanās ar M. Kostenecku

Cienījamie rajona iedzīvotāji! Kartēja tikšanās ar PSRS Tautas deputāti MARINU KOSTENECKU notiks šī gada 23. februārī plkst. 16.00. Zundānu ciema klubā; 24. februārī plkst. 10.00 Līvānu pilsētas kultūras namā.

Apdrošināt ir lietderīgi

To, ka apdrošināt personālos transporta līdzekļus ir izdevīgi un lietderīgi, pamatošu ar dažiem konkrētiem piemēriem.

Prefheiss Nikolajs Smarjovs 1989. gada 6. oktobra vakarā brauca ar automobili «VAZ-21063» pa ceļu «Preiļi — Līvāni». Ceļš bija dubļains un, kad pretimbraucošais automobilis apzibināja zīguļa vadītāju, notika avārija. Tās rezultātā automobilim radās ievērojami bojājumi. Zaudējumu pilnā summā 2470,35 rubļu apmērā atlīdzināja rajona valsts apdrošināšanas inspekcija.

Tikpat neveiksmīgs brauciens ar automobili «VAZ-21063» bija arī citam preiļietim — Mārim Pūdžam. Viņa vadītais automobilis uz ceļa «Līvāni — Preiļi» sadūrās ar pretimbraucošo Daugavpils PMK piederīgo smago automašīnu «ZIL». Avārijas rezultātā zīgulim tika stipri bojāta virsbūve. Zaudējumu 1319,67

rubļu apmērā valsts apdrošināšanas inspekcija pilnīgi neatlīdzināja tāpēc, ka mašīna bija apdrošināta tikai par 1000 rubļiem.

1989. gada 19. februārī Bronislavs Ersta ar savu automobili «ZAZ-968» brauca pa Aglonas ciemu. Pēkšņi auto salonā sajuta dūmu smaku. Drīz arī no automobiļa motortelpas izšāvās liesmas, — auto bija aizdedzies elektrovadu īssavienojuma dēļ. Braucamais bija apdrošināts tikai par 800 rubļiem, tāpēc cietušajam tika izmaksāta arī šāda apdrošināšanas atlīdzības summa.

Pelēcu ciema iedzīvotājs Roberts Jonevs automobili «VAZ-2106» (1980. g. izlaidums), kura faktiskā vērtība, atskaitot tā 28 procentu nolietošanu, ir 6532 rubļi, bija apdrošinājis tikai par 3000 rubļiem. 1989. gada 15. oktobrī ar automobili nelikumīgi aizbrauca Guntars

Indāns. Uz ceļa «Preiļi — Līvāni» braucējs izraisīja avāriju — auto apgāzās. Avārijas rezultātā nomaināmo detaļu vērtība ir 2065,08 rubļi. Šajā gadījumā, aprēķinot apdrošināšanas atlīdzību, minētā summa tika samazināta par automobiļa nolietošanas procentu, tāpēc cietušais saņēma par 578,23 rubliem mazāk. So summu nezaudētu, ja braucamais būtu apdrošināts tā pilnā faktiskā vērtībā.

Jāzeps Rimicāns automobili «VAZ-2106» (1976. g. izlaidums), kura nolietošanās — 45 procenti, bija apdrošinājis tikai par 1000 rubļiem (auto faktiskā vērtība — 4015 rubļi). 1989. gada 6. jūlijā mājās pagalam izdarot automobiļa metināšanas darbus, tas aizdegās. Arī šajā gadījumā par atjaunojamām automobiļa daļām un detalām apdrošināšanas atlīdzība tiks izmaksāta par procentiem samazinātā apmērā.

Tādēļ visiem vajadzētu atcerēties, ka tagad apdrošināšanas atlīdzību izmaksā zaudējuma pilnā apmērā (apdrošinājuma sum-

(Nobeigums 4. lpp.)

Apdrošināt ir lietderīgi

(Sākums 3. lpp.)

mas robežās), nesamazinot atjaunojamo daļu, detaļu un piederumu vērtību par apdrošināšanas apliecinājuma uzraudzības izdevumiem. — Ja apdrošināšanas līgums noslēgts pēc automobiļa kombinētās apdrošināšanas noteikumiem ar maksājumu samaksu 2 procentu apmērā no apdrošinājuma summas, kā arī ja braucamais apdrošināts pēc transporta līdzekļa apdrošināšanas noteikumiem uz 1 gadu par apdrošinājuma summu, kas atbilst attiecīgā transporta līdzekļa faktiskajai vērtībai.

Vēl viens piemērs, kas pārliecinoši apliecina apdrošināšanas lietderību. «GAZ-24» īpašnieks Jāzeps Vucens 1989. gada 3. maijā brauca Aizkalnes ciemā pa lauku ceļu. Pēkšņi «Volgā» ietriecās Voldemāra Pastera vadītais automobilis «M-412». Abiem automobiļiem tika nodarīti ievērojami bojājumi. Par «Volgā» nodarītajiem bojājumiem zaudējumu 1437,59 rubļu apmērā atlīdzināja apdrošināšanas inspekcija.

Sacītais skaidri pierāda transporta līdzekļu apdrošināšanas izdevīgumu. Un tomēr Preiļu rajonā tikai 71,8 procenti automobiļu īpašnieku ir noslēguši apdrošināšanas līgumus. Arī pārējiem vajadzētu padomāt par savu braucamo apdrošināšanas lietderīgumu. Jāpiebilst, ka 1988. gadā rajonā 397 gadījumos par sabojātajiem un nozagtajiem transporta līdzekļiem tika izmaksāta apdrošināšanas atlīdzība 73,1 tūkstoša rubļu apmērā.

Transporta līdzekļus apdrošina to bojājumu gadījumā, kas notiek avārijas, ugunsgrēka vai cita stihiska posta rezultātā, kā arī to nozagšanas gadījumā.

Pašreiz spēkā ir divi paralēli apdrošināšanas noteikumi. Transporta līdzekļu apdrošināšanas noteikumi paredz, ka apdrošina tikai attiecīgo transporta līdzekli uz laiku no 2 līdz 11 mēne-

šiem vai 1 gadu par jebkuru apdrošinājuma summu (nepārsniedzot braucamā faktiskā vērtību).

Automobiļa vadītāja un braucamās kombinētās apdrošināšanas noteikumi paredz, ka automobiļi apdrošina tikai tā pilnā faktiskā vērtībā. Līgumu noslēdz uz 1 gadu. Pēc šāda līguma reizē ar automobiļi ir apdrošināti arī tā vadītājs un persona, kas apdrošinājusi automobiļi, kā arī bagāža, kas atrodas automobiļī (piekabē, uz bagāžnieka). Pēc šiem noteikumiem praktiski tiek kompensēti zaudējumi par jebkuru automobiļim nodarītu bojājumu.

Jāpiebilst, ka apdrošināšanas atlīdzību neizmaksā, ja zaudējums radies sakarā ar to, ka transporta līdzeklis vadīts reibumā vai arī bez attiecīgas apliecināšanas par tiesībām to vadīt.

Skriet lietderīgi atgādināt, ka par katru transporta līdzekļa bojājumu (bojā eju) nekavējoties jāpaziņo milicijai vai autoinspekcijai. Bez tam diennakts laikā par notikušo rakstiski jāpaziņo valsts apdrošināšanas inspekcijai.

A. KODOLS,

Latvijas PSR Galvenās valsts apdrošināšanas pārvaldes nodaļas priekšnieks.

Kino jaunumi

Sadarbība ar kino-videoklubu „Laterna Magica”

Nesen kinoskatītāji varēja pārliecināties par rajona kinodirekcijas un dažu sabiedrisko organizāciju sadarbības rezultātiem jauno filmu demonstrēšanā. Tie bija vienreizēji pasākumi.

Meklējot jaunas sadarbības formas un pakāpeniski pārejot uz tirgus attiecībām, kinodirekcija ir noslēgusi ilgstošu sadarbības līgumu ar kino-videoklubu „Laterna Magica”. Tas ir izdevīgs un perspektīvs darījums abām pusēm, protams, arī skatītājiem. Kino-videoklubam ir plaši sakari padomju kinopasaules, ir arī izejas uz ārzemēm.

«Laterna Magica» saņem filmas no ārzemju vēstniecībām. Tās ir filmas, ko PSRS kinotirgoni plaši demonstrēšanai nav iepirkuši. Pašlaik klubs intensīvi dibina tiesos sakarus ar ārzemju kinofirmām. Tādējādi Preiļu un Līvānu skatītājiem būs iespējas skatīties daudzas filmas, kuras

nāks no pirmavotiem. Diemžēl šeit ir viena problēma, — filmas ir oriģinālvalodās, tātad vajadzīgi būs tulki. Kinodirekcija aicina tos cilvēkus, kuri labi pārzina angļu, vācu, franču, poļu valodas un kuriem ir laba dikcija, izmēģināt spēkus šajā jomā. Pieteikties var kinodirekcija pa telefonu 21811.

Savu sadarbību sākšim ar PSRS un VFR kopražojuma filmu, kurai tulkošana nav vajadzīga. «Glāb un saudzē» ir erotiska filma, uzņemta pēc G. Flobera romāna «Bovari kundze» motīviem. Filmu demonstrēsim katrā kinoteātrī tikai vienu dienu.

Cienijamie skatītāji!

Ja jūs redzēsiet uz afišām kino-videokluba un kinodirekcijas reklāmu, nešaubieties ne mirkli, apmeklējiet kinoseansus!

J. ZARANS,

Preiļu kinodirekcijas direktors

Jaunās grāmatas

Lielā franču buržuāziskā revolūcija ievadīja lūzumu ekonomiskā, politiskā un sabiedriskajā dzīvē ne tikai Francijā, bet arī daudzās citās Eiropas valstīs. Līnai Birziņai grāmatā «Lielā franču buržuāziskā revolūcija» izdevies parādīt lielās šķiru kaujas, partiju cīņu par varu un raksturot izcilākos revolucionārus — Robespjēru, Dantonu, Moratu u. c. — ar lielu gribas spēku un enerģiju apveltītas personības, tautas tribūnus, dedzīgus oratorus, kuru runas vēl šobrīd var lasīt ar aizrautību.

Angļu subjektīvais ideālists Džordžs Bērkliss savā izdevumā «Traktāts par cilvēka izziņas principiem» iekļautajos darbos izklāsta savus uzskatus par esamību, «idejām», savstarpējo saikni starp uztveri un lietām kā «ideju sakopojumiem».

Vilnis Kavacs «Deficīta cenu meklējot. Versijas, vīzijas, paradokāli fakti». Gadsimta sākumā izdotajā K. Milenbaha «Latviešu valodas vārdnīcā» nav vārda «deficīts», taču šī jēdziena nozīmi apšaubā autors — ekonomisko zinātņu kandidāts. Caur paradoksiem, stāstot, kā glābējs Noass bēdzis no ūdens deficīta un tā «radinieki» Romā reformējuši saimniecisko īpašumu, parādītas dažādas deficīta cenas izpausmes līdz pat mūsdienīgām kompensējošām izmaksām.

«Latvijas PSR tautas saimniecība 1988. gada. Statistiskās gadagrāmata». Tajā apkopoti dati par Latvijas PSR sociāli ekonomisko attīstību 1988. gadā, kā arī to salīdzinājumi ar 1970., 1980. u. c. gadu datiem.

Izdevniecība «Avots» laidusi klajā «Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas valodu likumu», kas tika pieņemts LPSR vienpadsmītā sasaukuma Augstākās Padomes vienpadsmitajā sesijā 1989. gada 5. maijā.

Grāmatā «Par tiesisku valsti» izskaidroti jaunākie likumi un normatīvie akti par izmaiņām un papildinājumiem PSRS Konstitūcijā (Pamatlikumā), likumā par PSRS tautas deputātu vēlēšanām, republikas darba likumu kodeksā, administratīvo pārkāpumu kodeksā, par lauku māju iegūšanas jautājumiem un citos likumdošanas aktos.

A. Dripes un V. Jaksona grāmata «No kaifa līdz...» autori publicistiskā formā, izmantojot atsevišķu jauniešu liktenstāstus, analizē narkomānijas un toksiko-

mānijas cēloņus saistībā ar mikrosociālo vidi, kā arī raksturo šīs nelaimes sociālo un medicīnisko bīstamību un parāda iespējamos ceļus, kā no tās atbrīvoties.

Punktu masāža ir vērtīga metode, ko katrs var izmantot, lai saglabātu veselību un atvieglinātu dažādas kaites. V. Ibrahimova grāmatā «Punktu masāža» ir dotas konkrēti «dzīvības» punktu koordinātes un apraksti parējiem, kā iedarboties uz šiem punktiem.

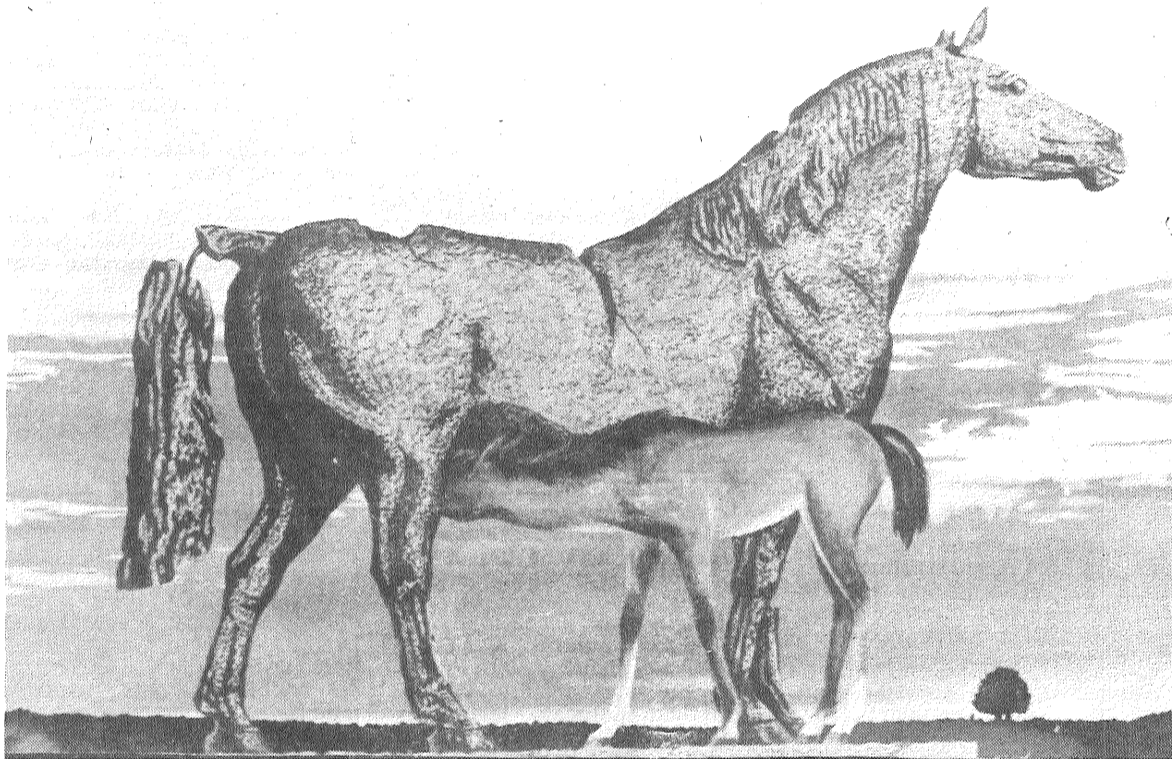
Sērtijā «Latvijas PSR arhitektūras un mākslas pieminekļi» iznākusi G. Erdmaņa grāmata «Kurzemes viduslaiku pils». Nedaudzās nocietinātās pilis, kā arī dažas viduslaiku baznīcas, kas saglabājušās līdz mūsdienām, ir pirmās mūra celtnes Latvijā. Gadsimtu ritumā tās daudzkreiz tikušas nopostītas, taču parasti atkal atjaunotas un pārbūvētas. Grāmatā aplūkotas piecas Kurzemes viduslaiku pilis, Edoles, Ventpils, Aizputes, Dundagas un Alsungas pilis. Pēdējos gados tajās veikti plaši pētījumi, teorētiski rekonstruēti pils sākotnējais veidols.

«Konsultants. Palīgizdevklis valodu praksē». Krājumā ir dabas aizsardzības terminu saraksti trīs valodās. Tie paredzēti dabas aizsardzības nozares speciālistiem, aktīvistiem, studentiem, kā arī radio un preses darbiniekiem.

Sērtijā «Pirmā grāmata» iznākusi Irēnas Auziņas dzejoļu grāmata «Viss, nekā». Krājumā atsevišķa cilvēka jūtu dzīve samērota ar lielām filozofiskām kategorijām — laiku, telpu, kustību, nāvi. Daudziem dzejoļiem ir reāli biogrāfisks raksturs, fantāzija tenāk notikumam pierakstā.

Rakstnieks Daniels Granins (latviešu lasītājiem pazīstams ar darbiem «Meklētāji», «Eju pret negaisam», «SI divainā dzīve», «Glezna») pievērsies likut kā nepazīstamai zinātnes vēstures lapusei. Grāmatā «Sumbrs» viņš stāsta par zoologu, evolucionistu, biofiziku, radiobiologu, ekologu un ģenētiku Nikolaju Timofejevu — Besovski (1900. — 1981.), kas pirmais pasaulē pierādīja, ka ģēns ir materiāla daļiņa, un faktiski noteica ģēna lielumu, būtībā aizsākdams molekulāro ģenētiku.

I. BATARAGA, rajona centrālās bibliotēkas vecākā bibliogrāfe

— MASKAVA. 600 mākslinieki piedalījās radošā konkursā izdevniecībā «Plakāts», kas bija veltīts ekoloģiskām problēmām. Pirmā prēmija, ko apstiprināja PSRS Valsts dabas aizsardzības komiteja, Viskrievijas dabas aizsardzības biedrība, PSRS Mākslinieku savienība, tika piešķirta mākslinieka N. Litvinenko plakātam.

— ATTELA: plakāts, kas ieguva pirmo prēmiju.

TASS fotohronika

Redaktors P. PIZELIS

REPUBLIKĀNISKAJAM PROJEKTĒŠANAS UN MĀJU CELTĒNICĪBAS TRESTAM

steidzami vajadzīgi darbam:

automātisko un pusautomātisko kokapstrādes līniju operatori mājbuves ceļā;

koksnes izstrādājumu montētāji mājbuves ceļā; stropētāji mājbuves ceļā;

autoiekrāvēju, traktoru un automašīnu remontatslēdznieki;

kokmateriālu krāvēji.

Pēc uzziņām griezties republikāniskā projektēšanas un māju celtniecības tresta kadru nodaļā — Līvānos, Celtniecības ielā 2.

Telefons: 44693, 43938.

VAJADZIGS logopēds, piec-gadīgā zēnam. Tālrunis 42522.

Tēt, ja reiz atnāks ziemas baltā diena Un nākšu es, un nesastapšu tevis.

Tu tomēr būsi manā sirdī vienmēr, Es tavu elpu jūtīšu pie sevis. (J. Osmanis)

Izsakām dziļu līdzjūtību skolotājam Jurim Līvmanim, no TEVA uz mūžu atvadoties. Galēnu skolas kolektīvs

Sodien tava dzīve galā, Nolikst rokas, klusē sirds. Mūža darbs, kas atstāts dzīvei, Tā kā balta diena mirdz. (A. Strautiņš)

Kad TEVA mūža gājums apstājas kapu kalnā, esam kopā ar Aivaru Seikstuli viņa vissmagākajā brīdī.

Padomju saimniecības «Rudzāti» administrācija, arodkomiteja

Paliks dzīvības vīdū tavs darbigais gājums, Jo auglīgu mūžu jau neizdzēs rīets. Un caur kokiem un bērniem būs turpinājums. Tāi saulainaj gaitai, ko beidzi tu jēt. (K. Apškrūma)

Skumju brīdī esam kopā ar Osvaldu Smilgu, MATI smiltāja izvadot.

Kolhoza «Rožupe» kolektīvs

Paver plaukstas — sūra mūža stāstu, Lauj, lai piespiežu un noskūpstu es tās, Lauj, lai es tās silti, silti glāstu, Kā tās mani kādreiz bērniņa. (A. Imermanis)

Skumjās un līdzjūtībā nolīcam galvas, mūžībā aizvadot Aivaru Seikstuli TEVU.

Padomju saimniecības «Rudzāti» 1. kompleksa brigādes kolektīvs

LAIKRAKSTĀ PUBLICĪTĒ MATERIĀLI NE VIENMĒR ATSPŪGULO REDAKCIJAS VIEDOKLI. PAR PERSONU VĀRDU UN UZVĀRDU, VIETVĀRDU, SKAITĻU UN FAKTU PĀREIZĪBU ATBILD RAKSTU AUTORĒ.

MOSU ADRESE: 228250, Preiļos, Komjaunatnes ielā 1.

REDAKCIJAS TĀLRUNI: redaktors — 22059, redaktora vietniece izdevumam krievu valodā — 22154, atbildīgā sekretāre — 21996, partijas dzīves un padomju celtniecības nodaļa — 21769, redaktora vietniece, agrorūpnieciskā kompleksa un sporta nodaļa — 21759, rūpniecības, celtniecības un kultūras nodaļa — 21985, fotokorespondents, vēstulju, jaunatnes un skolu dzīves nodaļa — 22203, korektori, grāmatvedība, uzziņas par sludinājumiem — 22305.

Laikraksts iznāk otrdienās, ceturtdienās un sestdienās latviešu un krievu valodās. Iespiests Latvijas izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības ražošanas apvienības Daugavpils tipogrāfijā (Daugavpils, Valkas ielā 1). Izdevniecība «Avīze» (Rīga, Kr. Valdemāra ielā 105). Viena nos. iespiedloksne. Ofsetiespiedums. «Латвия Каторга» («Латвийское слово»). Газета Приельского района на латышском языке.

Metiens 14 063 eksemplāri (latviešu valodā 10 109 eks., krievu valodā — 3 954 eks.). Indeks 68168. Pas. 241.